

NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Nozokomiálna (nemocničná) nákaza (ďalej NN) je prenosné ochorenie vonkajšieho alebo vnútorného pôvodu, ktoré vzniklo v príčinnej súvislosti s pobytom osôb alebo zdravotníckymi výkonmi v zdravotníckom zariadení ambulantnej alebo ústavnej starostlivosti.*

Pôvodcami NN sú najčastejšie: grampozitívne baktérie, gramnegatívne baktérie, anaeróbne baktérie, vírusy a kvasinky.

Prameňom NN môže byť: pacient, personál alebo návštevy.

Prenos NN je možný:

- a) kontaktom
- b) inhaláciou
- c) ingescia (alimentárne)
- d) inokuláciou
- e) hematogénou

Vnímavým jedincom je pacient oslabený základným ochorením (najmä onkologicky chorí, imunodeficientné stavy, po operácii ai.) starí ľudia, malé deti.

Nozokomiálne nákazy rozoznávame: ranové, kožné, gastrointestinálne, respiračné, urogenitálne infekcie a sepsu.

Pre zabránenie vzniku a šírenia infekcie v zdravotníckom zariadení, je vo všeobecnosti potrebné dodržiavať zásady osobnej hygieny, používať pracovný odev a ochranné prostriedky, správne manipulovať s biologickým materiálom/odpadom a dodržiavať zásady asepsy, antisepsy, hygieny rúk a používania rukavíc. V prevencii NN v zdravotníckom zariadení je nutné používať bariérovú ošetrovateľskú starostlivosť (techniky).

BARIÉROVÁ OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ

V súčasnosti jednou z nebezpečných nozokomiálnych nákaz je infekcia MRSA (Methicilin rezistentný *Staphylococcus aureus*). V prevencii nozokomiálnych nákaz je nutné používať bariérovú ošetrovateľskú starostlivosť. Týmto termínom sa označuje používanie rôznych postupov, ktorých cieľom je zničiť patogénne mikroorganizmy a zabrániť ich šíreniu.

Princípy bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti sú uvedené v dokumente Nariadenia vlády SR** č.126/2006 § 6.

Nemocničné nákazy a ich výskyt v zdravotníckom zariadení sú jedným z indikátorov kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

---

* **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovatel'stve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

** Nariadenia vlády SR č. 331/2006 o podrobnostiach o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia z 10.5.2006

UMÝVANIE RÚK - HYGIENICKÁ DEZINFEKCIA RÚK

Ruky zdravotníckeho personálu zohrávajú významnú úlohu pri prenose NN, či je už zdrojom pacient alebo zdravotnícky pracovník. Na rukách sa prenášajú mikroorganizmy typické pre nemocničnú flóru, ktoré majú iné vlastnosti ako v nezdravotníckom teréne. Získali ich dlhodobou kolonizáciou a cirkuláciou v zdravotníckom zariadení a sú vysoko odolné (rezistentné) na dezinfekčné prostriedky, antibiotiká a chemoterapeutiká. Umývanie rúk je najjednoduchší a najdostupnejší spôsob ako zamedziť prenosu infekcie. Správne a dokonale urobená dezinfekcia rúk je považovaná za nákladovo najefektívnejší postup zamedzujúci šíreniu patogénnych mikroorganizmov v zdravotníckom zariadení. Umývanie a dezinfekcia rúk sú jedným z možností úspešného znižovania výskytu NN.

Zapamätajte si: Ruky zdravotníckych pracovníkov sú hlavným médiom, s ktorým prichádza pacient do styku. Preto aj každý dotyk sestry venovaný pacientovi v súvislosti s akoukoľvek jej činnosťou mu môže spôsobiť NN.

Typy starostlivosti o ruky:

1. umývanie rúk
2. hygienická dezinfekcia rúk
3. chirurgická dezinfekcia rúk

Umývanie rúk a ich hygienická dezinfekcia

Pri umývaní rúk a ich dezinfekcii používame medzinárodný štandard.

Umývanie rúk - mydlo alebo detergent musí pôsobiť najmenej 10-15 sekúnd, celková dĺžka umývania je **40-60 sekúnd** s následným oplachom vodou.

Hygienická dezinfekcia rúk je súčasnosti bežná na každom klinickom pracovisku. Aplikujeme 3 ml (alebo 2,5ml, 5ml podľa odporúčenia výrobcu) alkoholového roztoku na suché ruky a expozícia musí byť minimálne **30 sekúnd do zaschnutia**.

Chirurgická dezinfekcia rúk

(pozri PPT – Základné ošetrovateľské techniky a postupy v chirurgii)